

SMITHSON'S STICHTING, TE WASHINGTON;

GESCHETST

DOOR

P. HARTING.

In de maand Augustus 1846 werd in het Congres der Vereenigde Staten van Noord-Amerika eene zaak behandeld, welker gelijke zeer zelden het onderwerp der beraadslaging van wetgevende vergaderingen is, en die ook nog in andere opzigten van eenen zeer eigenen aard was. JAMES SMITHSON, een geboren Engelschman, die nimmer in Noord-Amerika geweest was en daar ook niemand kende, had zijn groot vermogen aan de Vereenigde Staten vermaakt om daarmede eene stichting tot stand te brengen, bestemd: *voor de vermeerdering en verspreiding van kennis onder de menschen*, en waaraan zijn naam moest verbonden blijven.

Teregt wekte het verbazing, dat SMITHSON die stichting niet aan zijn eigen vaderland had geschonken. Later werd dit raadsel opgelost. SMITHSON was hetgeen men gewoon is een „zonderling” te noemen, d. i. hij had zijne eigene denkbeelden over menschen en zaken en ging zijnen eigen weg, zonder zich veel te bekreunen om de meening van anderen. Overdreven vaderlandsliefde of blinde ingenomenheid met zijn geboorteland lagen niet in zijnen aard. Hij toonde dit reeds door Napels tot zijn gewoon verblijf te kiezen. Reeds lang nu had hij besloten, dat zijn aanzienlijk vermogen na zijnen dood zoude worden aangewend tot bovengenoemd doel, en in een testament de *Royal Society* te Londen tot uitvoerster van zijnen laatsten wil benoemd. Toen echter een zijner vrienden eene verhandeling bij die Maatschappij had ingediend en deze weigerde dat stuk in de door haar uitgegeven

Philosophical Transactions op te nemen, werd haar dit door SMITHSON zoo euvel geduid, dat hij zijn testament veranderde en aan het Bestuur der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, aan het volk dat het *to go ahead* tot leus heeft, de taak opdroeg om zijne nalatenschap tot het beoogde doel te doen strekken.

Doch al moge SMITHSON een eenigzins zonderling en eigenzinnig man zijn geweest, in één opzigt heeft hij getoond den naam van een zeer verstandig man te verdienen. Hij heeft namelijk de uitvoerders van zijnen laatsten wil aan geene banden hoegenaamd gelegd en hen volkomen vrij gelaten in de keuze der middelen om het plan te verwezenlijken, waarvan hij niet anders dan het doel had aangewezen.

Het zal wel ter naauwernood behoeven gezegd te worden, dat het Congres der Vereenigde Staten de daaraan toevertrouwde taak om tot zulk een doel te beschikken over een vermogen, waarvan de jaarlijksche renten niet minder dan 30,950 dollars of 77,375 guldens beliepen, gretig aanvaardde. Bij een besluit van den 10 Augustus 1846 werd een Bestuur benoemd en een plan vastgesteld om dit aanzienlijk inkomen op de beste wijze, overeenkomstig de bedoeling des erfaters, aan te wenden.

Dit Bestuur bestaat uit vijftien leden, waaronder regtens, d. i. uit kracht van hun ambt, behooren: de vice-president der Vereenigde Staten, de opperregter in het hooge gerechtshof en de major van Washington. Voorts hebben daarin zitting: drie leden van den senaat, drie uit het huis der gemeenten en zes burgers van verschillende staten. De twaalf laatstgenoemde bestuurders worden benoemd door de vereenigde beide huizen.

Aan het aldus zamengestelde Bestuur was de taak opgedragen eenen secretaris te kiezen. Daar het Bestuur zelf niet uit eigenlijke geleerden of wetenschappelijke mannen bestond, maar veeleer uit zoodanigen, die door hun ambt, karakter of persoonlijke verdiensten vertrouwen wekten en invloed hadden, was de keuze van eenen secretaris, die de ware ziel der gansche inrigting moest zijn, van het allerhoogste gewigt. Gelukkig viel die keuze op eenen man, die bij veel omvattende kennis een juist begrip van de aan hem opgedragen taak voegde. Die man was en is nog JOSEPH HENRY. Later, toen

de werkzaamheden, aan zijne betrekking verbonden, zich uitbreidden, werd hem in den persoon van Prof. SPENCER F. BAIRD een hulpsecretaris toegevoegd, en ook aan dezen heeft de stichting een groot deel van haren bloei te danken.

Ten aanzien der wijze van besteding van het jaarlijksch inkomen, nam men in de eerste plaats als beginsel aan, dat dit in twee gelijke helften zoude verdeeld worden. De eene helft werd bestemd voor het tot stand brengen eener bibliotheek, voor het aanleggen van verschillende museën en verzamelingen van natuurkundige werktuigen. De andere helft ontving de bestemming om, door bepaalde daarvoor geschikte personen, gebruikt te worden tot het doen van onderzoekingen op elk gebied der menschelijke kennis, en om de uitkomsten van zelfstandig onderzoek, waardoor die kennis werd uitgebreid, in Verhandelingen uit te geven. Voorts werd ook besloten populaire voordrachten te doen houden om aldus kennis in de naaste omgeving te verbreiden.

Met die ruime opvatting van het doel des stichters is ook het verdere plan in alle zijne bijzonderheden in overeenstemming. Daarin worden wel is waar eenige punten genoemd, waarop de aandacht gevestigd wordt, als: meteorologische waarnemingen tot oplossing van het vraagstuk der stormen, — natuurhistorische, geologische, magnetische en hydrographische onderzoekingen om eenen physisch-geographischen atlas van de Vereenigde Staten te vormen, — proeven over het gewigt der aarde, de snelheid van de elektriciteit en van het licht, scheikundige onderzoekingen van bodems en planten, — statistische onderzoekingen over physische, zede- en staatkundige onderwerpen, — geschiedkundige nasporingen, — ethnologische onderzoekingen enz. Doch deze onderwerpen zijn slechts te beschouwen als voorbeelden van hetgeen, volgens de meening des Bestuurs, tot den werkkring der stichting behoort. Geen enkel ander onderwerp, van welken aard ook, mits het een onderdeel der menschelijke kennis uitmaakt, ligt daarbuiten. Voor rekening der stichting worden echter alleen zulke stukken gedrukt, waarin oorspronkelijke onderzoekingen voorkomen en welke daardoor strekken om de menschelijke kennis te vermeerderen.

Opmerking verdient het, dat in dit plan, ontworpen in een land,
1864.

welks bewoners men beschuldigt, — en voorzeker niet ten onregte, — van eene aanbedding van den god Dollar, nergens sprake is van hetgeen de Engelschen gewoon zijn emphatisch *useful knowledge* te noemen. Als of er eene kennis kon zijn, die niet *useful*, niet nuttig ware! Hoe dit zij, de Amerikaansche bestuurders van SMITHSON'S stichting hebben dit onderscheid niet gemaakt, en uit het geheele plan volgt duidelijk, dat zij volstrekt niet eene beantwoording bij uitsluiting of zelfs bij voorkeur bedoeld hebben van zulke vraagstukken als die, welke inzonderheid met het stoffelijk welvaren der maatschappij in verband staan. Zij hebben getoond te begrijpen, dat de mensch, juist omdat hij mensch is, nog andere en hoogere behoeften dan de louter stoffelijke heeft.

Dit blijkt ook uit den inhoud der jaarlijksche Verslagen en uit dien der dertien lijvige quarto-deelen, welke sedert de oprigting, onder den titel van *Smithsonian Contributions to knowledge* verschenen. Zelden heeft een boek een welsprekender en tevens juister titel gedragen. Inderdaad is elke der daarin opgenomen Verhandelingen eene Bijdrage tot kennis. Die kennis is echter uit den aard der zaak zeer veelsoortig en de Bijdragen vormen dan ook een tamelijk bont geheel. Zoo volgt op eene mathematisch-astronomische Verhandeling over de planeet Neptunus door WALKER eene van LIEBER over de bekende blind- en doofstomgeborene Laura Bridgeman, terwijl in het zelfde deel, — het 2de der reeks, — behalve andere stukken, ook die van GIBBES over den *Mosasaurus* en verwante geslachten van voorwereldlijke Reptiliën, en die van SQUIER over de oude gedenkteekenen van Nieuw-York zijn opgenomen. Wij voeren dit slechts als een voorbeeld van den rijken inhoud aan. Welligt zal men er later toe komen, de Verhandelingen in twee of meer groote rubrieken te splitsen. Ons komt dit doelmatig voor. Twee der deelen bevatten elk slechts ééne verhandeling van grooten omvang, namelijk het 1st, waarin die van SQUIER en DAVIS over de oude gedenkteekenen van het Mississippi-dal, en het 4de, waarin de door RIGGS bewerkte Spraakkunst en Woordenboek van de Dakota-taal zijn opgenomen. Nog verscheidene andere bijdragen op het gebied van taal-kennis, geschiedenis en oudheidkunde zijn geleverd door WHITTLESEY, HAVEN, LAPHAM, BRANTZ,

MAYER en BOWEN. De inhoud dezer deelen levert echter een nieuw bewijs, dat in onzen tijd de oogst van kennis op het gebied der natuurwetenschappen het rijkst is. Geen enkele dier wetenschappen mist daar hare bijdragen. Wiskunde, sterrekunde, meteorologie, proefondervindelijke natuurkunde, scheikunde, geologie, dierkunde, plantkunde, palaeontologie, anatomie en physiologie, — alle zijn hier waardiglijk vertegenwoordigd. Hier ontmoeten wij de namen van WALKER, BAILEY, ELLET, GIBBES, HARE, LOCKE, GIRARD, HARVEY, ASA GRAY, LEYDY, JEFFRIES WIJMAN, FORREY, STIMPSON, COFFIN, CHAPPELSMITH, OLINSTEAD, ALVORD, MEECH, HITCHCOCK, WOLCOTT GIBS, GENTH, KANE, BREWER, GILLISS, BACHE, LE CONTE, SONNTAG, LOOMIS, CARWELL, SMITH, MITCHELL, waaronder verscheidene, die ook buiten hun vaderland beroemd zijn.

Zeer vele en daaronder de gewigtigste dezer verhandelingen hadden voorzeker nimmer het licht gezien, indien SMITHSON'S stichting niet bestaan had, hetzij omdat zij de uitkomsten bevatten van onderzoekingen, die door haar zijn uitgelokt en ondersteund, of omdat zij, uithoofde der groote aan de uitgave verbonden kosten, niet ligt eenen uitgever zouden gevonden hebben, die, met het oog op het steeds beperkte publiek, dat zulke werken leest en koopt, gewaagd zoude hebben deze op zijne kosten uit te geven, en, indien hij dit al gedaan had, dan waarschijnlijk niet op eene zoo fraaije wijze, met zulke voortreffelijk uitgevoerde afbeeldingen als thans geschiedt. Inderdaad kunnen in dit opzigt de *Smithsonian Contributions* wedijveren met de beste voortbrengselen van de Europésche druk- en graveerkunst. Dan ook voorzeker zouden die werken, welke thans voor elk beoefenaar van wetenschap onmisbaar zijn geworden, niet met zoo milde hand zijn uitgedeeld geworden als thans het geval is. Ook in dit opzigt heeft het Bestuur getoond zijne roeping en een der hoofdbedoelingen van den stichter: *verspreiding van kennis onder de menschen*, te begrijpen. In Noord-Amerika zelf kan elke openbare bibliotheek op aanvraag een exemplaar der *Contributions* bekomen, en ook naar Europa worden verscheidene honderde exemplaren gezonden, bestemd voor de bibliotheken van hoogeschoolen of andere daaarmede gelijkstaande inrigtingen, alsmede van genootschappen of maatschappijen, die slechts iets, zij het

dan ook nog zoo weinig, daarvoor in ruil geven of beloven te geven.

Uit de achtereenvolgens verschenen verslagen blijkt, dat ook het eerste gedeelte van het plan, de daarstelling namelijk van museën en verzamelingen, op niet minder onbekrompen wijze wordt ten uitvoer gelegd. Reeds overtreft de bibliotheek der stichting vele beroemde bibliotheken van oud-Europa in rijkdom van boekwerken. Vele verzamelaars, deels opzettelijk als zoodanig uitgezonden naar verschillende streken, deels gedreven door de zucht om het hunne tot verrijking der museën bij te dragen, hebben deze binnen weinige jaren op eene hoogte gebracht, welke de museën van menige Europésche hoofdstad nog niet bereikt hebben. Ja, in sommige opzigten wedijveren zij reeds met of overtreffen zelfs de rijke museën van Parijs en van Londen. Maar die schat wordt daar niet alleen bewaard, zij wordt ook verwerkt. Bepaaldelijk daarmede belaste deskundigen nemen de verzamelde voorwerpen in ontvangst, zorgen voor hunne behoorlijke bewaring en plaatsing en dienen daarover van tijd tot tijd verslagen in. Zulke verslagen zijn b. v. van XANTUS over de Vogels, van COPE over de Reptiliën, van GILL over de Visschen, van LE CONTE over de Insekten, van STIMPSON over de Schaaldieren en Zeesterren, van LYMAN over de Slangzeesterren, van ASA GRAY over de Planten, enz.

Zoo voldoen het Bestuur van SMITHSON'S Stichting en de mannen, aan welke de taak der uitvoering van het plan is opgedragen, aan den wensch des stichters: zijn vermogen dienstbaar te maken aan de vermeerdering en uitbreiding van kennis onder de menschen. Hij zelf heeft daardoor zijnen naam vereeuwigd. Zoolang kennis wordt op prijs gesteld, met andere woorden: zoolang het menschedom voortgaat op de baan der ontwikkeling en niet terugzinkt in den nacht van barbaarschheid, zal SMITHSON'S naam met eere genoemd worden als een van de weldoeners der menschheid.
